

ویژگی های کودکان تیزهوش

آموزش خلاق کودک محور

جست و جو و آماده سازی:

مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان

مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان

افراد با هوش کسانی هستند که ضریب هوشی شان از حد عادی مقداری بالاتر است. هوش بین ۱۲۰ تا ۱۳۰ را «سرآمد» و از ۱۳۰ به بالا را «باهوش» می‌گویند.

کودکان تیز هوش از جمله نعمت‌هایی هستند که در جامعه ما متولد می‌شوند، رشد می‌کنند و نقش مهمی در توسعه‌ی کشور دارند. برای آشنایی بیشتر با ویژگی‌های این کودکان و نحوه‌ی تربیت آنها، خواندن مطالب زیر می‌تواند سودمند باشد.

در اینجا به بعضی از ویژگی‌هایی که در غالب کودکان تیزهوش در سنین قبل از مدرسه قابل مشاهده است و می‌تواند برای پدران و مادران تا حدودی ملاک ارزیابی قرار بگیرد به شرح زیر اشاره می‌شود:

۱ - استفاده از خزانه لغات وسیع و بکارگیری صحیح کلمات در سنین کودکی.

۲ - مهارت زبان و بکاربردن جملات کامل و توانایی ساختن و گفتن داستان در سنین کم.

۳ - علاقه در مشاهده دقیق و کنجکاویه و زیرکانه و به خاطر سپردن مشاهدات و اطلاعات و موضوعات مورد مشاهده.

۴ - علاقه مندی به کتاب و اطلس‌ها و دایره‌المعارف و مجلات مختلف و...

۵ - توجه و علاقه به ساعت‌ها و تقویم‌ها در سنین کم.

۶ - توانایی تمرکز فکری روی موضوع خاصی به مدت طولانی تر از دیگر همسالان خود.

۷ - علاقه و توانایی و مهارت فوق العاده در نقاشی، موسیقی و دیگر کارهای هنری.

۸ - توجه و کشف رابطه علت و معلولی در سنین کودکی.

۹ - رشد توانایی خواندن در سنین کودکی (قبل از مدرسه)

۱۰ - رشد و توسعه علایق متنوع.

تعريف هوش از نظر علمی

بیشتر صاحب نظران در تعریف هوش می‌گویند: «توانایی در مسایل و انطباق آن با شرایط تغییر یابنده‌ی محیطی». افراد باهوش کسانی هستند که می‌توانند مسایل و مشکلات جاری را به راحتی حل و فصل کنند و خود را با محیط به گونه‌ی انطباق دهند که کارها را به خوبی پیش ببرند.

حدود نود درصد مردم جامعه دارای ضریب هوشی بین ۹۰ تا ۱۱۰ هستند که به آن «هوش طبیعی» گفته می شود.

به هوش بین هفتاد تا نود درصد نیز «هوش مرزی» می گویند؛ یعنی مرز بین هوش طبیعی و عقب ماندگی ذهنی، پایین تر از آن نیز «عقب ماندگی ذهنی» است که درجه های خفیف، متوسط و شدید دارد.

افراد دارای هوش مرزی می توانند دوره‌ی ابتدایی را در مدارس عادی با سختی سپری کنند، اما گذر آنها از دوره‌ی ابتدایی به دوره‌ی متوسط کار دشواری است.

کودکان دارای عقب ماندگی خفیف ذهنی که دارای هوش بهر بین ۵۰ تا ۷۰ هستند، می توانند در مدارس استثنایی دوران ابتدایی را با زحمت پشت سر بگذارند، اما بیشتر از آن قادر به پیشرفت نیستند. البته به تعداد افراد دارای هوش مرزی و عقب مانده‌ی ذهنی، افراد باهوش، هوشمند و نابغه هم هستند، یعنی کسانی که ضریب هوشی شان بین ۱۱۰ تا ۱۲۰ است.

افراد با هوش کسانی هستند که ضریب هوشی شان از حد عادی مقداری بالاتر است. هوش بهر بین ۱۲۰ تا ۱۳۰ را «سرآمد» و از ۱۳۰ به بالا را «باهوش» می گویند.

مطالعات انجام شده پیرامون ویژگی های عمومی کودکان تیزهوش حاکی از آن است که خصیصه های رفتاری زیر عموماً در نزد کودکان تیزهوش قابل ملاحظه است. البته باید توجه داشت که تمامی این ویژگی ها در گروه کودکان تیزهوش مشاهده می شود، اما ممکن است همه ویژگی ها نزد تک تک کودکان تیزهوش دیده نشود.

به عبارت دیگر برخی از ویژگی هایی که بدان اشاره می کنیم در نزد عده ای از کودکان بسادگی مشهود نباشد.

با توجه به توضیحات فوق در اینجا اهم ویژگی های کودکان و دانش آموزان تیزهوش را بیان می کنیم:

۱- برخورداری از بهره هوشی بالاتر از متوسط کودکان تیزهوش از نظر بهره هوشی به طور قابل ملاحظه ای یا معنی داری بالاتر از همسالان خود قرار دارند. به همین دلیل کودکان تیزهوش عموماً زودتر از همسالان خود قادر می شوند راه برونند، حرف بزنند، یاد بگیرند، بخوانند و بنویسند و...

۲- برجستگی خاص در یادگیری مطالب کوکان تیزهوش خیلی سریه یاد می گیرند، از قدرت ادراک بسیار خوبی برخوردارند و برخلاف کودکان عقب مانده ذهنی، به جای اینکه موضوعی را مرحله به مرحله بیاموزند، با سرعت قابل توجهی مساله مورد نظر را درک می کنند. به عبارت دیگر مطالب را سریعتر از دیگران می آموزند و مسائل ارائه شده را با سرعت حل می کنند.

۳ - حافظه قوی کودکان تیزهوش از قدرت فوق العاده حافظه بهره مند هستند . این کودکان مطالب یا موضوعاتی را که مورد توجهشان قرار می گیرد با سرعت و دقت خارق العاده ای به ذهن می سپارند.

۴ - پر انرژی بودن کودکان تیزهوش از انرژی فوق العاده ای برخوردار هستند و غالباً نسبت به سایر کودکان و والدینشان نیاز کمتری به خواب دارند.

۵ - قدرت تخیل این کودکان از تخیلات بسیار روشنی برخوردارند و ممکن است هم بازیهای متعدد خیالی داشته باشند.

۶ - کنجکاوی بچه های تیزهوش فوق العاده کنجکاو هستند و دوست دارند مرتبأ پرسشهای فراوان و پیچیده ای را مطرح کنند.

۷ - ارائه پاسخهای پیچیده وقتی که از کودکان تیزهوش سوالی می شود ، غالباً پاسخهای پیچیده ای را مطرح می کنند و توضیحات آنان درباره جزئیات یک مساله حاکی از درک عمیق ایشان از موضوعات گوناگون است.

۸ - درک سریع روابط بین عناصر و پدیده های مختلف کودکان تیزهوش در مقایسه با سایر کودکان ، خیلی سریع روابط بین اجزاء یا عناصر مختلف یک موضوع یا پدیده را تشخیص می دهند و حتی روابطی را که بعضاً دیگران متوجه آنها نیستند ، بخوبی در می یابند.

۹ - سازماندهی تازه از اطلاعات دریافتی یکی دیگر از ویژگی های جالب توجه کودکان تیزهوش ، قدرت آنان در سازماندهی اطلاعات دریافتی به شیوه ای بدیع و جدید است . این کودکان با بهره گیری از اطلاعات موجود چشم اندازهای جدیدی را خلق می کنند و غالباً راه حل های متعددی را برای یک مساله ارائه میدهند

۱۰ - گسترده‌گی خزانه لغات از دیگر ویژگی های برجسته کودکات تیزهوش برخورداری آنها از خزانه لغات و واژگان متنوع است.

۱۱ - سلاست کلامی غالباً کودکان تیزهوش نسبت به همسالان خود از قدرت ، سلاست و روانی کلامی فوق العاده ای برخوردارند.

۱۲ - خوش خلقی اکثر کودکان تیزهوش از خلق و خوی خوش بهره مند بوده ، از نظر دیگران افرادی فوق العاده هستند.

در اینجا ذکر این نکته نیز حائز اهمیت است که مشاهده این صفت نزد کودکان تیزهوش منوط برآن است که آنها فرصت یا فرصت های لازم را برای ظهور استعدادهای خود در محیط خانواده داشته باشند . بدیهی است هرگونه تهدید ، تنبیه و یا تحریر و سرزنش این کودکان می تواند خلق بالقوه نیکوی آنها را به تن خوبی و بی

قراری و یا احیاناً پرخاشگری و کمرویی مبدل سازد.

۱۳- گستردگی دامنه عالیق کودکان تیزهوش نسبت به بسیاری از چیزها از خود علاقه نشان می دهند .
گستردگی و تنوع دامنه عالیق آنها فوق العاده مشهود است . به عبارت دیگر دوست دارند بسیاری از چیزها و
امور مختلف را تجربه کنند.

۱۴- گستردگی دامنه توجه کودکان و دانش آموزان تیزهوش از دامنه توجه بیشتری برخوردارند و در زمینه های مورد علاقه خود پشتکارو پایداری فوق العاده چشمگیری نشان می دهند.

۱۵- قدرت تفکر انتزاعی این کودکان نسبت به همسالان خود از قدرت تفکر انتزاعی بیشتری بهره مندند و همواره «به جای آنچه که هست» در اندیشه «آنچه که می تواند باشد» هستند.

۱۶- حساسیت فوق العاده همان طوری که پیشتر اشاره شد کودکان تیزهوش در عین اینکه نسبت به دیگران بسیار مهربان و با شفقت هستند، از حساسیت فوق العاده نیز برخوردارند.

۱۷- کمال جویی غالباً کودکان و دانش آموزان تیزهوش افراد کمال جو هستند. لذا بعضاً دیده می شود که وقتی کارها مطابق میل و پر وفق مرادشان پیش نمی رود، زود آزرده و ناراحت می شوند.

۱۸ - علاقه مندی نسبت به بزرگسالان از آنجا که کودکان تیزهوش نسبت به خودشان (سن تقویمی) از رشد و بلوغ بیشتری برخوردارند ، ممکن است در بسیاری از موقع تمایل جدی داشته باشند که با بچه های بزرگتر یا افراد بزرگسال در ارتباط بوده ، با آنان معاشرت داشته باشند.

۱۹- قدرت رهبری و یا تمایل به نظارت از جمله ویژگی های رفتاری قابل توجه در کودکان تیزهوش که از نظر اجتماعی فوق العاده حائز اهمیت است، تمایل آنان به رهبری گروه است، چه در زمانی که خود فعالانه در انجام کاری شرکت دارند و چه هنگامی که در کناری ایستاده، بر فعالیتهای دیگران نظارت می کنند.

به عبارت دیگر غالباً زمانی که کودکان تیزهوش به دلایلی ترجیح می دهند تنها باشند و یا به تنهایی مشغول انجام کاری باشند ، مایلند که قبل از پیوستن به گروه مورد نظر ، رفتار اعضای آن را بدقت مورد مشاهده و ارزیابی قرار دهند . لذا هر دو ویژگی ، یعنی مشارکت و رهبری گروه و یا تنها مشغول بودن و مشاهده رفتار اعضای گروه از ارزش پر ایری پر خوردار است.

رابطه‌ی بین هوش و نبوغ

برای تعریف واژه تیزهوش یا نخبه اتفاق نظر اندکی وجود دارد. تیزهوشی به صورت هوش عمومی بالا، استعداد در حوزه تحصیلی خاص و تعامل بین توانایی و خلاقیت بالا تعریف شده است.

کودکان تیزهوش در بسیاری موارد شناخته نمی‌شوند. برای داشتن نبوغ، درجه‌ی حداقلی از هوش بالا ضروری است و آن درجه‌ی ۱۳۰ است، اما نه به این مفهوم که همه‌ی افراد «باهوش» نابغه‌اند. ممکن است فردی با هوش بهر ۱۶۰، نابغه نباشد.

بالاترین هوش بهری که در بین افراد نابغه و نام آور جهان حدس زده است، بالاتر از ۱۸۰ است و آن متعلق به شاعر، نویسنده و طبیعیدان آلمانی به نام «یوهان لوفگانگ گوته» است.

«لئونادو داوینچی» نیز هوش بهری در حدود ۱۴۰ داشته که البته نابغه نیز به شمار می‌رفته است.

در بین هترمندان ایرانی بر اساس ارزیابی‌های انجام شده، هوش بهر حافظ و سعدی نیز بیش از ۱۴۰ تخمین زده شده است. در واقع هوش افراد بطور مستقیم از حدود چهار سالگی به بعد قابل سنجش است.

در سالین پیش از مدرسه کارشناسان معمولاً استفاده از خزانه لغات وسیع، مهارت کلامی و به کار بردن جملات کامل، علاقه در مشاهده دقیق و کنجکاوی، علاقه‌مندی به کتاب، توجه به ساعتها و تقویمها در سالین کم، تمرکز روی موضوعاتی خاص، مهارت فوق العاده در نقاشی، توجه و کشف رابطه علت و معلولی، رشد توانایی خواندن در سالین کودکی، توانایی رهبری جمع همسن و سال، مهارت‌های حرکتی و... را از صفات بارز تیزهوشی می‌دانند که البته شدت این معیارها با توجه به محل زندگی افراد متفاوت است.

یک متخصص با انجام پرسش‌ها و کارهای عملی در می‌یابد که کودک، متناسب با گروه سنی خودش یادگیری و کارایی فکری دارد یا نه. اگر سن عقلی و سن تقویمی

یکی باشد، در این صورت هوش بهر طبیعی است.

فرمول خاصی برای این کار وجود دارد:

$$\text{هوش بهر} = 100 \times (\text{سن تقویمی} / \text{سن عقلی})$$

به این ترتیب کودک شش ساله یی که قادر به انجام کارهای یک کودک هشت ساله است، بر اساس فرمول بالا دارای سن عقلی هشت ساله است و هوش بهرش در رده‌ی افرد باهوش قرار می‌گیرد: $125 = 100 / 8$ تقسیم بر ۸ بعضی از محققان می‌گویند، داشتن هوش بالا برای فرد مطلقاً به این معنی نیست که او در جامعه از موفقیت برخوردار باشد.

آنان معتقدند که همراه با ضریب هوشی و «هوش بهر» که به آن «آی کیو» گفته می شود، بهره عاطفی - «آی کیو» نیز باید در نظر گرفته شود.

منظور آنان این است که یک کودک یا یک فرد بزرگسال قادر باشد در برابر دشواری ها مقاومت کند و با صبوری بتواند منافع آینده خودش را به منافع کوتاه مدت برتری بدهد.

به عقیده ی محققان، کسانی که از چنین ویژگی هایی برخوردارند، در جامعه و در زندگی موفق ترند، هر چند ممکن است در کارهای عملی پیشرفت زیادی نداشته باشند.

شناسایی کودکان با هوش

پدر و مادر اولین کسانی هستند که متوجه رشد حرکتی، رشد کلامی و کارهای ذهنی فرزند خود می شوند. رشد زودرس حرکتی، کلامی و ذهنی از ویژگی های کودکان دارای هوش بالاست. این کودکان، مستقل تر از سایر بچه ها هم سن خود هستند و کنجکاوی های بیشتری نسبت به محیط اطراف شان نشان می دهند.

البته سن هوش انسان تا پانزده سالگی افزایش پیدا می کند، بنابراین آزمون هوشی افراد پانزده ساله و بالاتر یکسان است.

کودکان تیز هوش کنجکاوترند و مرتب راجع به مسایل مختلف سوال می کنند. یک کودک تیز هوش وقتی در مورد مورچه سوال می کند، از والدین خود توضیح کاملی درباره نحوه ی زندگی آنان می خواهد. آنان می خواهند به عمق مسایل فرو بروند.

کودکان تیز هوش با توجه به این که قدرت فراگیری بالایی دارند، ممکن است با کودکان عادی هم سال خود خیلی احساس هماهنگی نکنند، بنابراین مایلند که با افراد بزرگتر نشست و برخاست کنند. افراد بزرگتر هم آنها را کمتر می پذیرند.

بنابراین، این خطر وجود دارد که کودکان هوشمند تا اندازه بی احساس سرخوردگی و عدم رضایت کرده و منزوی بشوند. اما اینها کاملاً موقتی اند. به این ترتیب که این بچه ها با توجه به هوش بالایی که دارند، به زودی می آموزند راه هایی برای برقراری ارتباط بهتری با دیگران پیدا کنند.

آنان در مسایلی که از نظر دیگران ساده، بدیهی و عادی است می توانند ساعت ها بررسی و تفحص کنند و در واقع گفته می شود که دانشمندان و هنرمندان، کودکان با هوشی هستند که توانمندی های دوران کودکی شان یعنی «کنجکاوی» خود را حفظ کرده اند.

کنترل کمال طلبی در کودکان تیز هوش

کودکان تیز هوش دل شان می خواهد بیشتر بدانند و چون از مسایل آگاهی بیشتری دارند، از این رو توقعات و خواسته های شان نیز به همان نسبت بیشتر است. آنان به علت هوش بالای شان محدودیت ها را بهتر می پذیرند.

بطور کلی باید گفت، معمولاً والدین دارای فرزند تیز هوش، در کنار آمدن با آنان دشواری زیادی ندارند. برای تربیت این کودکان باید توجه کرد که آنها به خاطر هوش بالای شان در یک محیط مصنوعی قرار نگیرند.

دیدگاه امروزی در مورد تعلیم و تربیت کودکان، دیدگاه یکپارچه سازی و انسجام است. این دیدگاه می گوید، تمامی کودکان باید در جامعه با یکدیگر منسجم شوند. بنابراین بهتر است از همان دوران مدرسه کودکان دارای ضرایب هوشی پایین تر در کنار کودکان عادی تحصیل کنند که البته این شامل کودکان کم بینا و کم شنوند نیز می شود. و همین طور کودکانی که هوش بالاتری دارند بهتر است در کنار کودکان عادی درس بخوانند.

دیدگاه جداسازی کودکان مدت هاست که از نظر علمی، اخلاقی و انسانی مردود شناخته شده است. در واقع ما حق نداریم با آنان شبیه به ابزار رفتار کنیم و بگوییم که اینها به علت داشتن هوش بالاتر مستحق تربیت بهتری هستند تا در آینده از تربیت آنان بهره ی بیشتری ببریم.

راهکارهایی برای پرورش استعداد اولیه ی کودک

مغز انسان در اثر محرک های محیطی رشد می کند، بنابراین هر چقدر که پدر و مادر محیط غنی تر از جهت آموزش و پرورش برای فرزندشان به وجود بیاورند، کودک احتمال رشد هوشی بیشتری خواهد داشت. برای نمونه با او حرف بزنند، به سوالات او پاسخ دهند، برایش کتاب بخوانند، او را به گردش ببرند و جانوران مختلف را به او نشان بدهند، از کودک بخواهند که با آنها صحبت کند و... موسیقی کلاسیک نیز تأثیر زیادی در رشد هوشی افراد دارد.

تمامی این موارد در پرورش استعداد اولیه ی کودک نقش زیادی دارد. خوشبختانه کشور ما از جمله کشورهایی است که در آن به کتاب های کودکان توجه زیادی می شود.

در واقع حتی گروه های سنی مختلف هم برای خودشان کتاب دارند و این طبقه بندی ها کاملاً علمی است. پس والدین می توانند با توجه به طبقه بندی سنی، کتاب ها را انتخاب کنند، اما مهمتر از هر کتابی، ارتباط با والدین و با همسالان دیگر است.

پدر و مادر نباید فرزندشان را به امان خدا و جلو تلویزیون رها کنند، بلکه باید با آنها گفت و شنود داشته باشند.

گفت و شنود، یک ارتباط دو جانبی است که موجب رشد بیشتر فکری می شود.

ویژگی های افراد باهوش

متخصصان روانشناسی کودک معتقدند افراد تیز هوش دارا ی توانایی ؛

اکتساب سریع

نگهداری و کاربرد وسیع اطلاعات

پیشرفت تحصیلی

توانایی برقراری ارتباط میان پدیده ها

توانایی قضاوت درست

توانایی حل مسئله

حس کنجکاوی شدید

کمال گرایی

دققت صراحة

یادگیری به صورت جهش های شهودی

نیاز شدید به تحریک ذهنی

مشکل در تایید تفکر دیگران

علاقة زود هنگام به مسائل اخلاقی و فلسفی

گرایش به درون گرایی

علاقة به ایده ها و نظرات متفاوت

مهارت کلامی و ارتباطی قوی و سالم بودن از لحاظ جسمی

شوخ طبعی و عزت نفس بالا

توانایی رهبری در گروه و... هستند.

وقتی کودکان با هوش نمره های کم می گیرند

امروزه در جامعه ما والدین نقش ویژه ای در آموزش فرزندان خود به عهده گرفته اند، این امر از یک سو به احساس مسئولیت و نگرانی آنها نسبت به آینده فرزندانشان مربوط می شود و از سوی دیگر ناشی از سهمی است که نظام آموزش کشور و مدارس به عهده آنها گذاشته اند.

یکی از موارد رایج در آموزش و پرورش کشور کسب نمرات کم یا متوسط توسط دانش آموزان است. این نمرات لزوماً به معنای کم هوشی دانش آموزان نیست بلکه در موارد زیادی کودکان باهوش نیز با کسب نمرات کم یا متوسط خانواده خود را دچار تعارض و ناراحتی می کنند.

خانم دکتر «سیلویا ریم» به عنوان متخصص برجسته که از تجربیات وسیعی در زمینه چگونگی رفتار با کودکان باهوش و تیزهوش برخوردار است، در کتابی راهکارهای حل این معضل اساسی یعنی مقابله با عدم توفیق کودکان باهوش را ارائه کرده است. در این کتاب که با عنوان «وقتی که فرزندان باهوش نمره های کم می گیرند» با ترجمه ناهید آزادمنش توسط انتشارات صابرین به دست چاپ سپرده شده است، تأکید اصلی نویسنده بر «سندرم کم آموزی» است.

«سندرم» در علم پزشکی به مجموعه ای از مشخصه ها و علل مختلف گفته می شود که در ایجاد و بروز یک اختلال نقش دارند و نمی توان به وضوح مشخص کرد که کدام یک از این مشخصه ها به صورت خاص و یا به صورت ترکیبی از آنها عامل ایجاد این اختلال هستند.

دکتر سیلویاریم در کتاب خود تأکید کرده است که کم آموزی در کودکان باهوش و تیزهوش علل بسیار زیاد و ناشناخته ای دارد که خود تنها به برخی از آنها پرداخته است. دکتر سیلویا ریم کتاب خود را برای دو گروه مشخص از مخاطبین یعنی معلمان و والدین به رشتہ تحریر درآورده و به تفصیل راهنمایی هایی برای هر دو گروه ارائه داده است. سندرم کم آموزشی مشکلی همه گیر است، این مشکل در هر خانه و کلاس وجود دارد و تنها با کمک والدین و معلمان حل می شود.

عدم موفقیت، مشکلی است که زندگی خانواده ها را آشفته می کند، بازدهی کلاس را به حداقل می رساند و انگیزه و احساس کنترل فردی را از کودک می گیرد. فعالیت های هر سال تحصیلی جدید، با سؤال ها، موفقیت ها، نامیدی ها و مشارکت معلمان در راهنمایی دانش آموزان، آغاز می شود. معلمان می خواهند تمام دانش

آموزان، خوب کار کنند و درس بخوانند. آنها می دانند که بچه های زیادی نیز هستند که اشتیاق چندانی برای درس خواندن ندارند. آنها نمی دانند که این بچه های درس نخوان را چگونه به طرف موفقیت سوق دهند.

در کتاب سیلویا ریم مدل سه وجهی برای کاهش و معکوس کردن روند کم آموزی دانش آموزان ارائه شده است. این مدل بر اساس مشکلات واقعی زندگی در خانه و مدرسه شکل گرفته است. اگر بعضی از طرح های مطرح شده حس نگرانی یا گناه را در شما ایجاد می کند، به خاطر بسپارید که حتی بهترین والدین جهان نیز ممکن است اشتباه کنند. همانطوری که مشغول بررسی روش هایی برای حل مشکلاتتان با بچه ها هستید، به کارهای خوب و درستی که تاکنون انجام داده اید فکر کنید.

راهبردهایی برای آموزش و پرورش کودکان تیز هوش در خانه و مدرسه

_ فشرده سازی برنامه های آموزش در حیطه های مرتبط با علاقه کودکان.

_ ایجاد زمینه برای کسب دانش و تجرب بیشتر در خانه و مدرسه

_ فراهم کردن فرصت برای تمرکز و مطالعه عمیق دانش آموز در حوزه های مرتبط با علاقه آنان.

_ ایجاد زمینه برای سرعت بخشیدن به یادگیری و رشد مهارت های مرتبط با یادگیری.

_ تسریع و غنی سازی برنامه های آموزشی در خانه و مدرسه برای علاقه و نیاز کودک.

_ رشد خلاقیت و مهارت حل مسئله به وسیله فراهم نمودن شرایط لازم در خانه و مدرسه.

_ تشویق کودکان به مباحثه، طرح پرسش وارانه راه حل های مختلف برای یک مسئله.

_ آموزش مهارت های اجتماعی متناسب با سن کودکان و تشویق آنان به مشارکت در فعالیت های گروهی.

_ آموزش مهارت های زندگی به کودکان و رفتار مناسب اولیا با یکدیگر در حضور کودک.

_ بهره گیری از معلمان و مربیان مدرس و بازخورد مناسب مربیان باعث ارتقای دو چندان توانایی این کودکان خواهد شد.

_ توجه به برنامه های تفریحی مناسب و استفاده از اوقات فراغت مانند ورزش و...

_ نداشتن توقعات بیش از حد در آموزش مهارت های مختلف زبان، موسیقی و .. به صورت همزمان.

_ بهره گرفتن از تکنولوژی هایی همچون، رایانه، فیلم های آموزشی مناسب، اینترنت و...

توصیه برای برحورد با کودکان تیزهوش

کودکان تیزهوش از لحاظ رفتار و کردار با سایر کودکان هم سن و سال خود تفاوت دارند. این کودکان برعکس سایر کودکان سعی می کنند بدون در نظر گرفتن هیچ گونه آسیبی برای رسیدن به هدف خود و آنچه که در ذهنشان می گذرد، تلاش کنند. البته این موضوع اگر با برنامه زیری والدین پیش رود، موجب رشد دو چندان کودک خواهد شد.

کوکان تیز هوش ضمینه خوبی دارند تا نخبه شوند و حتی در مواردی دیده شده که اگر این کودکان را در مسیر صحیح هدایت کنند، به اختراعاتی دست می زنند، که بشرطیت تا به حال به عمر خود ندیده است.

*کتابخانه تاسیس کنید

یکی از راه های که والدین می توانند فرزندان تیزهوش خود را به سمت درست هدایت کنند، تاسیس کتابخانه است، چراکه آمار و اطلاعات نشان داده کودکان تیز هوش علاقه وافری به خواندن مطالب غیر درسی دارند و چنانچه این مطالب غیر درسی در فضای آموزشی سرمایه گذاری شود، بازده بسیار خوبی به همراه خواهد داشت.

منبع: میگنا، دانشنامه روانشناسی و علوم تربیتی

مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان، نهادی غیردولتی و ناسودبر است، این نهاد در سال ۱۳۷۹ از سوی پژوهشگرانی که در حوزه ادبیات کودکان فعال بودند، پایه گذاشته شد و اکنون با بیش از ده سال پیشینه از فعالیت های گسترده، در سطح ملی و بین المللی به کار خود ادامه می دهد.

دفتر این مؤسسه در تهران است و شیوه همکاری با این نهاد به دو شکل کار رسمی و داوطلبانه است. مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان هزینه های سازمانی خود را از راه کمک های مردمی و اجرای پروژه های فرهنگی و انتشاراتی به دست می آورد. چنانچه مؤسسه درآمدی داشته باشد، این درآمد را در راه گسترش هدف های خود هزینه می کند.

پیوند گاه:

koodaki.org	مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان	کودک
iranak.org	ایران کودکی	ایرانک
ketabak.org	پنجره ای به جهان خواندن	کتابک
amoozak.org	آموزش خلاق کودک محور	آموزک
khanak.org	با من بخوان	خوانک
rootak.org	پایگاه ارتباط فرهنگی کودک و نوجوان	روتک
dabire.org	درست بیاموز، تا درست بنویسی	دبیره
koodakar.org	صندوق آموزش و توانمند سازی کودکان کار و محروم	
hodhod.com	گزیده ترین کتاب های کودک و نوجوان	کتاب هدهد